

Skønt maleri på bogens forside – her set i udsnit.

Når liv og skrift ligner hinanden – Judith Hermanns suveræne erindringer

Connie Bork

ROMAN: Vi ville have fortalt hinanden alt

Forfatter: Judith Hermann

Oversat af: Judyta Preis og Jørgen Herman Monrad

Forlag: [Batzer & Co](#), 2023

Judith Hermann kalder historiens sjæl for “en hule”, men også “en skal, et hulrum, et kammer i et kammer i et kammer”. Skriveprocessen er dobbelt, både blufærdig og ublufærdig. Noget forbliver skjult, mens andet omsider bliver hentet frem.

Bogen har en påfaldende metaforik om det dukkehus, hun havde som barn. Faren byggede et ekstra hus bagpå med skjulesteder, faldlemme og døre i tapetet. At være tavs og hemmelig har været en grundmodus i hjemmet med en fraværende mor, depressiv far og russisk bedstemor.

Forfatteren husker ikke “der blev talt. Der blev læst. Regnet. Papir blev revet i stykker. Nogen spillede klaver. Min bedstemor knækkede muskatnødder, rev kaktusser, brændte bynke og salvie”.

Sanseindtryk blandes med tidstegn, før og nu, og når ud til læseren som et pust – de både traumatiske og fængende stemninger gives videre. Der er noget lidt gådefuldt ved hendes skrivemåde, når hun udpeger, hvad der er sandt eller fundet på hen mod slutningen, og alligevel opnår hun en dyb tilnærmelse til læseren.

Ved et forfatterarrangement i Roskilde Domkirke sagde Hermann, at hun ikke er interesseret i sine personers følelser, men i de ting, som de forholder sig til. I

erindringerne er husene vigtige. Rummene. Muligheden for at rejse bort og siden vende tilbage er også vigtig. Her overlapper liv og skrift for alvor hinanden, når ny handling bliver mulig.

Rig på tanker og fornemt sprog. Erindringerne gør et stort indtryk.